

Nadaljevati hočem izdavanje lista, katerega sem izdajal leta 1881., 1882. in 1883. Kazaje na te tri letnike „Slovenskega Pravnika“ ne maram razvijati vnovič svojega programa, kateri ostane nespremenjen. Apelujem pa na domovinski in znanstveni čut slovenskih pravnikov, naj vsaki po svojej moči pripomaga, da postane list veren izraz teženj in želja naših.

V Ljubljani, mesca decembra 1887.

Dr. Alfonz Mosche.

Kakošen upliv imajo določila § 2. post. z dné 10. junija 1887. št. 74 d. z. na prej pridobljene zastavne pravice.

G.— Povod sledečim vrsticam je pravni primerljaj, ki ga hočem v kratkem razložiti: Na podlagi pravokrepne sodbe bila je dovoljena 15. aprila 1887. proti A-ju zvršilna rubežen premakljivega blaga. Ker so bile vse dolžnikove premičnine vže 3. aprila 1887. za upnika C. sodno popisane, vršila se je omenjena nova rubežen s tem, da je bila rubežen za upnika B. v prvem zapisniku zaznamovana. Na prošnjo, ki jo je potem vložil upnik B. 2. majnika 1887., dovolila in odredila se je zvršilna dražba zarubljenih stvari na 25. maja in 8. junija. Dolžnikova žena vložila je tožbo, ter trdila, da so zarubljene reči večinoma njena lastina in zahtevala, da se te stvari iz zvršila izločijo. Na njeno prošnjo je sodišče tudi vstavilo dražbo ter zastran zaslišanja strank določilo dan, da bi stranke tudi razpravljale o visokosti kavcije, ki jo ima vložiti tožiteljica v to svrhu, da se ustavi daljno zvršilno postopanje, dokler bode pravda o lastnini zarubljenih reči dognana. Sodišče je ustavljenje tudi dovolilo. Vsled upnikovega utoka je nadsodišče v Gradci prošnjo tožiteljice kot neosnovano odbilo. Z odlokom z dné 2. avgusta 1887. razpisalo je sodišče vnovič dražbena dneva in sicer 16. in 23. avgusta. Dné 15. avgusta dospela je k sodišču prošnja dolžnikova, v kateri je zahteval, naj bi se večina zarubljenih reči iz zvršila izločila, ker iste spadajo v vrsto tistih stvari, ki so po § 2. post. z dné 10. junija 1887. iz zvršila izjete. Na to prošnjo je sodišče ustavilo dražbo in stranke pozvalo v zaslišanje na dan 25. avgusta. Pri tem dnevju pripoznal je upnik-zvršitelj gledé nekaterih zarubljenih reči, da spadajo mej izjete reči. Sodišče je potem prošnji dolžnikovi večjidel ustreglo, je večino zarubljenih reči iz zvršila izločilo, ter ob enem s tistim odlokom izreklo, da je tudi zastavna pravica, ki so jo drugi upniki pridobili na te stvari, brez pravnega učinka (effectus). Vprašanje, kakošen upliv ima neki nova postava na prej pridobljene pravice, se niti pri

zaslišanju niti v odloku ni pretresavalo, marveč se je navidezno smatralo kot samo ob sebi razumljivo, da učinki te postave segajo tudi na prej ustanovljene pravice. Vsled upnikovega utoka, v katerem se je zgolj trdilo, da je sodišče izločilo tudi take reči, ki ne spadajo pod izjeme nove postave, spoznalo je Graško nadsodišče sledeče: prošnji dolžnikovi zastran izločitve v toliko, kolikor se ji je ustavljal izvršitelj, že zategadel ni bilo ugoditi, ker te premičnine v smislu § 340. obč. sod. r. niso izjete iz zrvšila in ker je uporabnost postave z dné 10. junija 1887. št. 74. d. z., katero ima sodišče uradoma pretehtati, po § 5. obč. drž. zak. zanikati, oziraje se na to, da je upnik na podlagi sodnega dovoljenja vže 21. aprila 1887 pridobil zastavno pravico, da je bila zvršilna dražba vže z odlokom dné 6. majnika dovoljena in le vsled tožbe zastran priznanja lastninske pravice ustavljena.

I. Namen sledeči razpravi je, rešiti vprašanje, je li to nadsodiščevo razsodilo pravno utrjeno — ali bolj v občé — ima li ali nima § 2. post. z dné 10. junija 1887. št. 74. d. z. moč, ki sega nazaj na prej storjene čine (djanja) in prej ustanovljene pravice?

To vprašanje je že bilo razpravljeno v več strokovnjaških listih z veliko živahnostjo, in sicer, kolikor je meni znano, v Gellerjevem „Centralblatt“ št. 8., „Gerichtshalle“ št. 43. in v „Juristische Blätter“ št. 34. V komentarju, ki ga je spisal tej postavi dr. Steinbach, pogrešam razpravljanje tega važnega prašanja, kajti opombe na strani 94 in 95 tega komentarja ozirajo se le na primerljeji, da je bila prošnja zastran izpeljave zvršilnega čina (eksekutivnega akta) vložena, preden je omenjena postava v moč stopila, da se je pa zvršilni čin izvédel šele po pravokrepnosti postave. Te opombe morajo se vendar le imenovati nenatančne, ker bi marsikdo v njih tudi rešenje našega vprašanja najti zamogel in sklepal, da Steinbach priznava postavi moč, ki upliva tudi na prej zadobljene pravice. Izpeljave njegove dajo se tolmačiti tudi v smislu, da je § 2. zvršilne novele uporabiti v našem primerljeji. Opomba Steinbachova, da postavna določila vrejajo zgolj posamezne procesualne čine, je kriva. Postava obsega marveč tudi določila, ki spadajo v krog

zasebnega materialnega prava in ne samo procesualne propise.

Moj namen je, razna mnenja pretresovati in potem tega pretresovanja rešiti vprašanje, ki sem ga gori stavil. Ako-ravno bode vprašanje, kolikor delj časa bode postava v veljavi, praktično vrednost zgubilo, se mi vendar dozdeva, da to pretresovanje tudi za praktične juriste ne bode brez zanimivosti.

Geller trdi, da je presojevati dopustljivost in učinek vsakega posameznega izvršilnega čina po tisti postavi, ki je veljala tačas, ko se je čin godil. Zvršilni čin, dokončan, preden je nova postava zadobila moč, ostane nedotaknjen in presojevati ga je po prejšnji postavi; izvršilni čini pa, ki se izvêdejo pod novo postavo, so le dopustljivi po določenih nove postave in provzročijo učinke, ki jih jim pripisuje nova postava. Po Gellerjevem mnenju morale bi se toraj v pred-ležečem primerljeji zarubljene premičnine izločiti iz dražbe, ker bi se imela ta vršiti potem, ko je vže nova postava stopila v veljavo.

Steinbach (Jur. Blätter) zastopa nasprotno mnenje, ter daje upniku oblast, začeto izvršilo nadaljevati in skli-cevati se na določila § 5. obč. drž. zak. To mnenje je po mojih mislih pravo. Določila ki jih daje § 2. zvrš. nov. (kakor tudi § 340. obč. sodn. reda) spadajo v obseg zasebnega (pri-vatnega) prava; kajti ona zapovedujejo, gledé katerih stvari sodnik ne sme dovoliti zastavne pravice. Da so ta določila zasebno-pravna, to kaže postava sama kot nedvomljivo. Občni drž. zakonik določuje namreč v §§ 449 in 450, da ve-ljajo za zastavno pravico, dodeleno po sodniku — pignus judiciale — propisi obč. sodn. reda. Zakonik obsega toraj tudi propise o sodni zastavni pravici in o pridobitvi te pra-vice, postavodajalec pa ni smatral za potrebno, izdati o tej stvari nove ali posebne propise, ampak potrdil je le določila, ki jih je našel vže v sodnem redu, in ki so se mu zdela primerna. S tem pa je tudi proti vsaki oporeki dokazano, da te postavne naredbe niso javno-pravne. Postavodajalec imel je namen, o tej stvari ustanoviti načela. Omenjena po-stavna določila pa zategadel, ker so bila sprejeta v sodni red, nikakor niso postala javno-pravna. Ako je pa ta pred-

pologa istinita, tudi daljnega sklepa ne moremo odbijati, da je na taka določila zaukaz § 5. obč. drž. zak. uporabljiv, da toraj v tem obziru zvrš. nov. nikakor ne zamore uplivati na pravilno pridobljene pravice, kajti načelo § 5. je mero-dajno za vsako postavno določilo, ki se tiče zasebnega prava. Za nam podani primerljeje nastane zdaj le še drugo vprašanje, namreč to: v čem obstoji pridobljena pravica upnika? Upnik je potom postavno propisanega postopanja zadobil sodno zastavno pravico na dolžnikove premičnine. Nasledek tega in tedaj pravica, ki jo je zadobil upnik, ne obstoji samo v tem, da je zastavna stvar popisana in nekako fiksirana, ampak tudi v tem, da zamore upnik reč po postavnih propisih dognati do očitne dražbe (§ 461. obč. drž. zak.). Mnenje Gellerjevo je toraj pretesno; kajti po sodišču dovoljena zastavna pravica ne obsega samo tega, da je stvar upniku zajamčena, ampak tudi pravico tirjati, da se stvar v denar obrne in s skupilom zadostuje njegovi tirjatvi. Zastavna pravica brez oblasti do prodaje zastavljene reči ni nikakor šteti za zastavno pravico; to izhaja iz oznake (definicije) podane v § 447 v zvezi s § 461 obč. drž. zak. To pravico do prodaje zadobi upnik v tistem trenutku, ko se ustanovi zastavna pravica, toraj pri sodnej zastavnej pravici, tačas, ko se reči po sodnem poslaniku popišejo. Tudi ta oblast, ki je takoj s popisom pridobljena, stoji pod varstvom postave po § 5 drž. zak., in ne more biti vničena od nove postave, razun ko bi le-tá to posebno določila. Cenitev in dražba sta le postavno propisana sredstva, po katerih se izvede in realizuje zastavna pravica, nikakor pa niste za se obstoječi posebni pravici, ki bi bile razven obsega zastavne pravice. Kdor je zadobil zastavno pravico, ima tudi oblast, terjati cenitev in dražbo. Mnenje Gellerjevo bi tudi rodilo čudne nasledke za vse slučaje, ko obstoji cela pravica iz več posameznih oblasti, če se opravičeni do nove postave ne bi bil poslužil vseh njemu danih oblasti. Geller sam priznava dvomnivost svojega mnenja in ne zanikuje, da ostane po njegovej konstrukciji zastavna pravica, katere opravičeni zvršiti ne more. Toda Geller se zadovoljuje s tem, da najde protislovje, ter tega protislovja ne pripisuje lastnemu zmot-

ljivemu dokazovanju, ampak postavi sami. Geller je do svojega neosnovanega mnenja došel s tem, da je sodno zastavno pravico razredil v več djanskih okolnosti, in sicer v posamezne izvršilne čine, in vsaki čin kot samostojno od zastavne pravice odcepljeno pravico ustanovil. To pa je po mojih mislih popolnoma neutemljeno in zablojeno. Kaj bi neki počel upnik z zastavno pravico, katere ne bi zamogel vresničiti in do njenega smotra dognati? Geller sam priznava, da je vprašanje, ki sem ga ravno stavil, dokaz proti njegovemu mnenju, za katero se pa on vendar le na postavo samo sklicuje. Sodna zastavna pravica se ne loči v ničemur od pogodbene zastavne pravice (*pignus conventionale*); tudi ona obsega pravico do prodaje. Po pravici bi se pač moglo trditi, da je sodna zastavna pravica le še zdatnejša; kajti upnik, ki ima ročno zastavo v posesti, mora vendar, preden zastavo realizuje, praviloma še le sodnika prositi za dovoljenje zastavne pravice v smislu sodnega reda in zamore še le potem svojo pravico popolnoma rabiti.

Ofner v števil. 43. lista „*Gerichtshalle*“ pritrjuje sicer izjavam dr. Steinbacha, dosepeje pa v svojih dalnjih izpeljavah do trditve, da je izjeme (eksemcije) nove postave vporabiti na vsa izvršila, ki se še niso tako daleč dognala, da bi bila poštena tretja oseba zadobila vsled izvršila lastninsko pravico do izjetih reči, da so torej vse prejšnje izvršilne stopinje neveljavne, in da jih mora sodnik na zahtevo dolžnika pravnim potom razveljavati. Te trditve vtrjuje Ofner z javno-pravno naravo v postavi določenih izjem, ter pripisuje tej naravi tudi učinek, da ta postavna določila uplivajo na že obstoječe razmere in jih uničujejo. Tej trditvi je pa odločno nasprotovati; ona se našlanja na zamenjavo in toraj na kriv sklep. Nikakor ne bom tajil, da postave, ki določujejo javno pravo, ne bi uplivala tudi na že pridobljene pravice, da toraj njihove moči tudi segajo nekako nazaj; pa v predležčem primerljivi ni govoriče o javnem, ampak le o zasebnem pravu. Zamenjava, ki jo je zakrivil Ofner v svojem dokazovanju (argumentaciji) je, da mu rabita pojma „javno pravo“ in „javni interes“ kot enaka in ista pojma. Ne da se tajiti, da se izjeme, ki jih je ustanovila nova postava, dotikajo v

mnogih obzirih javnih interesov, da so se posebno iz gospodarskega stališča večinoma popolno utrjene; vendar bi bilo napačno trditi, da so zategadel določila, ki spadajo v javno pravo. Javni interes je bil zgolj nagib (motiv), ki je vodil postavodajalca do te postave; saj je pri vsakeri postavi javni interes, nagib za postavodajalca, da kako razmero uredi na ta ali oni način. Z nagibom pa nikakor ni označena narava postavnega določila. Ofner je zgrešil v tem, in to ga je dovelo do njegovih trditev, da ni ločil nagiba in narave postavnega določila.

Vprašati je še to, daje-li postava sama po svojej besednej vsebini kak povod za mnenje, da sega njena moč tudi nazaj na pridobljene pravice. V postavi ni najmanjše podloge za to mnenje; marveč moramo iz okolnosti, da postava o tem vprašanju popolnoma molči, sklepati, da velja v tej postavi načelo § 5. obč. drž. zak. v toliko, kolikor je v tej postavi zasebno-pravnih določil.

Na podlagi tega dokazivanja je pripoznati, da je gori navedena nadsodiščna razsodba postavno popolnoma vtrjena.*)

II. Nastane pa še drugo vprašanje, ki bode praktične juriste tudi gotovo zanimalo: namreč vprašanje, kakošen upliv ima zvršilna novela na pogodbeno zastavno pravico, ki jo je pridobil upnik na kako izjeto reč še pred veljavnostjo nove postave, ako upnik dozdej še ni zadobil sodne zastavne pravice na to reč. Na primer: upniku je bila za kak dolg zastavljena stvar, ki je po novi postavi izjeta iz zvršila, vže tekom maja 1887. l.; za dovoljenje sodne rubežni, te stvari je pa prosil še le tekom meseca avgusta 1887. Ali sme sodnik vkljub določitvi nove postave dodeliti upniku zvršilno zastavno pravico na to izjeto reč, ali ne? Po mojem mnenji je tudi to vprašanje rešiti v istem smislu, kakor gori (I) razpravljani slučaj. Kakor je bilo dokazano, zadobi upnik z zastavno pravico tudi oblast, dognati to pravico do njenega smotra, namreč do očitne prodaje zarubljene stvari in izplačanja terjatve iz skupila, ako mu dolžnik ne zado-

---

*) Opomba pisatelja. Ko je bila ta razprava že spisana, priobčil je list „Allg. öst. Gerichtszeitung“ v št. 47 odlok, najvišjega sodišča, ki se popolnoma ujema s tem, kar je zgoraj pod št. I. razloženo.

stuje v določenem roku (§§ 447 in 461 obč. drž. zak.). Ta pravica je pridobljena z utemeljitvijo zastavne pravice in je toraj praviloma pridobljena; upnik sme se toraj nadjati in sme zaupati na to, da mu nova postava te pravice ne bode kratila, da mu bode marveč dopuščeno, to pravico tudi sedaj vresničiti ravno tako, kakor ob času prejšne postave. Ugovora, da upnik še nima sodne zastavne pravice, in da mu sodnik te pravice ne sme dodeliti, ker je reč sedaj izjeta iz zvršila, pač ne morem dopuščati, ker temu ugovoru protivi jasno določilo §§ 447 in 461 obč. drž. zak.

III. Ko bi pa upnik še le potem, ko je nova postava zadobila veljavo, pridobil pogodbeno zastavno pravico na kako izjeto stvar, ne bode zamogel zahtevati, naj se mu dovoli zvršilo na to reč, marveč bode imel dolžnik pravico, terjati, da se reč izloči iz zvršila. Tačas, ko je bila zastavna pravica pridobljena, bila je otesnovalna postava že v veljavi; upnik se toraj ne bode zamogel sklicevati na to, da ima zastavno pravico brez bistvenega učinka; kajti on je moral vedeti, da je pridobil zastavno pravico na stvar, ki je izjeta iz zvršila, da mu vsled tega sodnik ne bode dovolil zvršilne rubežni; on se tedaj ne more pritoževati, da bi bil v svojih nadah tudi le količkaj varan. Jaz toraj ne morem pristopiti vsekako tudi nejasnim izjavam Steinbacha (v komentarji str. 35 in sled.), ki trdi, da je postavna izjema kake reči iz zvršila takoj uničena ali odstranjena, kadar dolžnik izjeto reč prostovoljno izroči upniku kot ročno zastavo: s to izročitvijo se razveže djanska razmera mej rečjo in dolžnikom in ravno ta djanska razmera daje povod in temelj postavnim izjemam. Temu dokazivanju nasproti se pa mora poudarjati, da zgolj s tem, da je dolžnik na tako stvar dopustil zastavno pravico, še ni nikakor dokazano, da bi bila stvar dolžniku zdaj nepotrebna. Sodnik bode moral tudi v takem slučaju pretehtati in uvaževati, je-li reč vkljub zastavni pravici, ki jo je dopustil dolžnik, vendar le taka, ki spada v tiste meje, koje stavi nova postava, glede takih reči, ki so preživljenju skrajna potreba (Existenz - Minimum). Kolikokrat se zgodi, da kdo v najsilnejši potrebi tudi neobhodno potrebno reč zastavi, da le dobi, s čem preživeti sebe in svojo družino za nekoliko časa.

IV. Ako pa ima upnik po veljavnih postavah oblast, zastavljeno reč tudi brez sodne pomoči prodati, (n. pr. po členu 311 trg. zak., po raznih privilegijih, ki so dodelene posameznim javnim institutom, tudi po § 4. post. z dne 23. marca 1885 št. 48 d. z. glede zastavarskega obrta), se propisi § 2. zvrš. nov. ne bodo uporabljali, ker je postava te izjeme ustanovila le za slučaj po sodišču izvršene rubežni in prodaje. Ko bi se pa upnik v takem slučaju hotel poslužiti sodne pomoči, moralo bi mu sodišče odreči zvršilo na izjete reči.

V. Za slučaj zastavne pravice na tako zvana „illata et invecta“ veljajo načela, katera sem dozdaj razložil. Brez postavnega temelja je trditev Gellerjeva, da reči, ki jih navede § 2. zvrš. nov., niso izjete iz zvršila, ako jih je najemodalec po njemu v postavi (§ 1101 obč. drž. zak.) dodeleni pravici kot jamstvo za dolžno najemnino pridržal (retiniral) in jih toraj najemniku odtegnil. Najemnik te svoje pravice ne more drugače vresničiti, kakor potom sodnega popisa, in ta popis se mu mora, kakor je to vže večkrat izreklo najvišje sodišče (glej št. 5217, 8200 Glaser-Ungerjeve zbirke) odreči zastran takih reči, ki so od zvršila izjete. Neumestna je tudi trditev, da so reči dolžniku sicēr neobhodno potrebne, da pa vsled pridržalne pravice stopijo iz prejšnje zveze, ter postanejo vsled tega nepotrebni. Ko bi bilo to mnenje istinito, imel bi najemodalec pravico, ki bi bila skoraj brezmerna in bi smotru naše postave popolnoma nasprotovala.

VI. Tudi vprašanje, kakošna načela veljajo glede takih rubežni, ki so se vršile le v varnost (sicherstellungsweise Execution), dalo je povod različnim mnenjem. Nekateri trdé, da v slučajih take rubežni moč postave sega nazaj, tako da na reči, akoravno so bile že pred veljavo nove postave v varnost sodno zarubljene, sodnik sedaj ne bi mogel dovoliti daljnega zvršila. Da je to mnenje vseskozi neutemeljeno, pač ni treba dokazovati. Zastavna pravica, bodi si pridobljena potom pogodbe ali potom sodnega dovoljenja v varnost, ima zmiraj isti pomen in isto vsebino, ki jo določujejo §§ 447 in 461 obč. drž. zak.

K obdačenju žganih pijač.

Vedno glasnejše in splošnejše postajajo tožbe o pre-mnogem popivanju žganja, in vse države čutile so se že pri-morane, da so ugibale o sredstvih, ki bi naj zajezila to ne najmanjše zlo sedanjega časa.

Obdačenje žganih pijač, celó proglasitev dotične državne samoprodaje, omejitev žganjarij, začasna popolna prepoved točenja, postave zoper pijančevanje, zasobna društva i. t. d., uporabljala so se zoper to nadlogo z večjim ali manjšim, nikoder pa s temeljitim vspehom.

Tudi avstrijska državna uprava ni zaostala v tem po-tezanji in skuša že nekaj let sem preprečiti presilno zavži-vanje žganja z obdačenjem teh pijač.

Tajiti sicer ne moremo, da bi se s tem sredstvom ne mogel doseči zaželjeni namen; tudi ima državni zaklad svoje koristi od njega; da se pa v resnici doseže dovoljen vspeh, treba bi bilo v zakonu in v dejanji ostrejšje izrečene odloč-nosti, *) katero pogrešamo sem ter tje v tej stroki, kakor se nam dozdeva.

V dokaz temu našemu mnenju naj nam je dovoljeno na korist stvari, in ker se ravno sedaj pripravlja k dotičnemu postavnemu koraku, navesti nekatere pomisleke iz vsak-danje prakse.

Pred vsem zdi se nam umestno, da bi se moralo ob-dačenje žganih pijač poglobito nalagati na njihovo izde-lovanje in uvažanje; s tem bi postala njihova raba sploh manj pristopna in bi se njihova zloraba zadušila že tako rekoč pri svojem izviru. **)

*) Po Schalovi „Nationalökonomie“ (1885, Tübingen) plačati je davka od jednega hektolitra žganja v Angliji 394, v Združenih državah 198, na Nizozemskem 193, v Rusiji 182, v Franciji 124, na Švedskem 83, v Belgiji 75, v Italiji 24, na Pruskem in Bavarskem 26 in v Avstriji 22 mark.

**) Ni nam nikakor na tem, da bi se naravnost onemogočilo zavži-vanje žganih pijač; njihova krepčilna in higijenska vrednost je nedvomna posebno pri ljudeh, ki opravljajo težka dela pri veliki vročini ali hudem mrazu. To vrednost pa imajo le toliko časa, dokler se zavživajo in zmerno ne postane „kozarček uboščekov“ — kozarec.

Obdačenje točenja ostalo bi lahko tudi za naprej v veljavi, to pa le bolj postransko in v namen, da se lažje in natančneje nadzoruje obrt.

Dosedanji nizki davek na žganje s svojimi mnogimi oprostitvami in olajševanji *) je morebiti zadostoval za prejšnje čase in razmere; sedaj pa, ko itak omogočuje nizka cena teh pijač, provzročena vsled kvantitativnega pomnoženja po že izvršenem obdačenju, njihovo zlorabo, sedaj je ravno tako malo primeren, kakor je primerna osloboditev trgovine z žganjem do najmanjše mere jednega litra in omejitev davka na žganje v toliko, kolikor se ga povzije v javnih pivnicah. Vrhu tega pa je to slednje obdačenje s tako imenovano „posebno davščino“ mnogo prenizko. Dokaz temu, da hočejo to popraviti deželna zastopstva, drugo za drugim s posebnimi deželnimi nakladami na žganje.

Popolnoma škodljivo pa se nam zdi tega davka nadaljno znižanje vsled razločevanja žganjetoča v glavno in stransko trgovino, ter da je izvolitev tega razločka stranki sami prepuščena, ko prijavlja davkarskemu uradu svoje točenje. Samo ob sebi se razumeva, da nikomur, ki ima poleg tega še kakovo drugo trgovino, ne pride na misel, prijavljati svoj žganjetoč kot glavno trgovino, za katero bi moral plačevati veliko večji davek.

Le v slučaji, ako hoče finančna oblast temu oporekati, prosto jej je, da provzroči obravnavo in rzsodbo v tem vprašanju. **)

To obravnavo pa je veliko ložje zaukazati, kakor izvršiti. Namen jej je, poizvedeti in dognati obseg in številno razmerje žganjetoča k prodajanju jedil in prenočevanju tujcev. Komu pa so znani dotični podatki, razven stranki sami, in še tej menda ne po številkah. Najnatančnejša zasliševanja občinskih predstojnikov in drugih zaupnih môž podajajo tudi

*) Znižanje davka na žganje za tehnične namene utrdilo bi se lahko takó, da se napravi žganje za pijačo nerabljivo. Oprostitev za domačo potrebo pa nasprotuje namenu obdačenja.

**) Pri takih obravnavah pokaže se dostikrat, da nima dotični prijavnik niti koncesije za žganjetoč, in to vsled tega, ker ni ukaza, po katerem bi se morala izkazati pridobljena koncesija pri financijelni prijavi točenja za odmerjenje posebne davščine.

le nedoločne izjave, ki niti ne izvirajo iz dejanskega prepričanja, na katere marveč uplivajo pogostoma osebni in krajevni nagibi, ki bi smeli biti pri tem najmanj merodajni. Temu pridružujejo se pa še dvoji o pojmu in obsegu onega obrta, s katerim naj se ta primerja. Tako vprašanje je na primer, ali naj se prišteva razpečavanje kruha k prodajanju jedil, ali pa naj se nanj ne ozira, ker pripada k opravičenju točenja i. t. d. Na kako podlo podlago so oprte te razsodbe, razvidi se tudi že lahko iz tega, da se spreminjajo od tečaja do tečaja po tem, kateri zaupni možje se prašajo za mnenje.

Pa tudi, ko bi ne bilo teh težav pri razsojevanji, ne doseže se namen, ki je veljal zakonodajalcu pri razločevanju glavne in stranske trgovine. Namen more biti le ta, da bi se v resnici majhno točenje ne obdačilo neprimerno visoko. Namesto da bi se vsled tega proglasili visokost in množina predanih žganih pijač merodajnima, ustanovilo se je njuno razmerje k drugim trgovinam dotičnega krčmarja kot vodilo pri razločevanju, ter določila kot glavna trgovina ona, ki mu donša več dobička, kot stranska pa ona, od katere ima manj koristi.

Ako so te druge trgovine velike in razširjene, sme biti tudi žganjetoč ogromen, ostane pa vendar stranska trgovina, da je le manjši od prvih. Zgodi se tedaj prepogostoma, da ima marsikatera gostilna žganjetoč predpisan kot stransko trgovino, akoravno iztoči več žganih pijač v enem dnevu, kakor mnoge glavne kupčije celi teden. *) Praktična vrednost tega razločevanja v glavno in stransko kupčijo pri žganjetočih je tedaj jako skromna, bodisi za državni zaklad, **) bodisi za zadušenje žganjske kuge.

Z veseljem pozdravljamo zarad tega po visoki državni upravi državnemu zboru izročeno vladno predlogo postave zoper pijančevanje, s katero se omejuje trgovina in točenje

*) Zadnji čas pričelo se je tej iz besed postave izvirajoči anomaliji izogibati z nasprotnimi razsodbami.

**) V Avstriji postavil se je leta 1887 v državni proračun davek na žganje v znesku 9 milijonov goldinarjev (okroglih 12 milijonov mark), mej tem ko donša v Nemčiji 69, v Franciji 87, v majhni Holandiji 22 in v Angliji 226 milijonov mark.

žganih pijač, vsled katere postane pijanost kaznjiva, katera odreka takim dolgovom pravico do tožbe in rubežni. Kar pa v njej obžalovanjem pogrešamo, je, da se ne vpelje ob enem tudi zdatnejše obdačenje špirta pri izdelovanji in uvažanji in da se ne prekličejo določbe o razločevanji v glavne in stranske obrtnije. G.

Pravniški razgovori.

I.

Zakaj da je koncem leta 1883. prenehal izhajati „Slovenski Pravniki“, znano je predobro pravniškimi krogom slovenskim; denarne podpore, oziroma naročnikov, ni ravno manjkalo temu, za razvoj slovenske pravne literature in za uvedenje slovenskega uradovanja prevažnemu strokovnemu listu; manjkalo pa mu je — kar se mora v interesu stvari in namena tega lista vedno obžalovati — duševne podpore.

Dotični krogi, ki so bili v prvi vrsti poklicani, zanimati se za hvalevredni namen „Slov. Pravnika“, smatrali so svojo dolžnost že storjeno s tem, da so se nanj naročili; delo, težavno delo, pravniškega pisateljevanja v slovenskem, gledé posameznih pravniških pojmov še nedovršenem jeziku, pa so prepustili nekaterim posameznim, ki so se sicer pošteno trudili za razvoj slovenske pravne literature, katerim pa je izdajatelj lista zaprl komaj nastopljeno pot z ustavljenjem svojega lista.

Ali ko je „Slov. Pravniki“ nehal izhajati, tedaj začeli so ga slovenski pravniki vendar pogrešati, in pogostokrat se je čula od te in one strani želja, naj se ta list zopet oživi; obljubovalo se je tudi, da bode duševna podpora obilnejša in zdatnejša. Dal Bog!

Tej mnogokrat in od raznih strani izrečeni opravičeni želji hoče izdajatelj „Slov. Pravnika“ ustreči in poskusiti, še enkrat ledino orati na še malo obdelanem polji slovenske pravne literature. Jaz pozdravljam ta njegov sklep z velikim veseljem in želim mu najboljših uspehov!

Kakor sem zamrlemu „Pravniku“ skušal pomagati s svojimi skromnimi močmi, tako stopim sedaj eden prvih v vrsto sodelovalcev novega „Pravnika“, in ko bi moje moči dosegale le na pol moje želje in namene, dobil bi zdatno podporo od mene. Toda prepričan sem o tem, da je vednost posameznika le nepopolna, in tega vodila držeč se dobro vem, da bodo tudi moji spisi kazali v enem, ali drugem oziru pomanjkljivost.

Iz tega stališča izvolijo naj se tudi presoјati, vendar pa naj govori povsod za nje „praesumptio“ da so pisani iz dobrega namena in da hočem ž njimi koristiti stvari.

S tem pričanjem prvi svoj razgovor, katerega vsebina je izražena s kratkimi besedami: slovenski pravniki na delo!

Vsaka stroka človeškega znanstva zahteva temeljitęga učenja, marljivega preiskovanja in neutrudnega urjenja, predno privede posameznika do vsaj nekolikega izobraženja. Takega učenja, takih vaj treba je pa posebno pravniku, katerega veda je utemeljena v pojmi in zakonih, vzrastlih na tleh vsakdanjega življenja, kateri ima vedno in vedno presoјati premnogotere, na vse mogoče načine zamotane razmere in dogodke resničnega življenja, ter jih reševati po ugotovljenih pravnih principih in pozitivnem zakonu.

Ta prevažna naloga praktičnega pravnika ni nikakor lahka; s tistimi nedozorelimi in mnogokrat neprebavljenimi pojmi, ki jih prinese mladi pravnik iz vseučilišča, ne more dosti opraviti v vsakdanji praksi; slučaj za slučajem mu je nov problem, in dela mu pri reševanju največe težave.

Ako se mu delo množi — in to je dandanes povsod že na dnevnem redu — tedaj začne segati po navadnih obrazcih, katere polni z duhomorno suhoparnostjo, malo preudarjaje, zakaj je to takó, in ne drugače. Tako dela koj spočetka, tako nadaljuje, ko pride na deželo in le redko-kedaj vzdrami ga kak zanimiveji slučaj, da začne stvar tudi sam globokeje premišljevat i in samostojno presoјati. Tedaj pa ga dostikrat zapušča njegovo pravniško znanje; mračna teorija, kar mu je nje še v spominu ostalo, je pretemna, da bi jo mogel premotrit i in uporabiti na težavni slučaj; lastne skušnje pa še nima.

To je najtežavnejši položaj za mladega pravnika, posebno tam, kjer nima niti tovarša, s katerim bi se mogel o tem posvetovati in od njega kaj temeljitega učiti; ta trenutek je nekako razpotje za njega in za njegovo bodoče pravniško delovanje. Ako ga pri takem delu zapusti veselje in hrepenenje po temeljitem in vednostnem preiskovanju dotičnega slučaja, ako ga mine želja po samostojnem mišljenju in delovanju, poišče si iz zaprašene registrature kak enak, znabiti površno in plitvo obdelan slučaj, in po slabem izgledu stori tudi slabo delo.

Tako se ponavlja slučaj za slučajem, dokler mu ne pride to nesamostojno delovanje v navado; tedaj pa je prišel že do tiste skrajne meje, kjer nehava samostojno pravniško mišljenje in kjer se pričinja „pravniško rokodelstvo“. S tem si je zapečatil svojo bodočnost: ostal bode „pravniški rokodelec“ in šel v zasluženi pokoj — kot „večni pristav“!

Vse drugam vodi pot njegovega tovariša, kateri v enakem položaji ne zgubi veselja in poguma, presojati slučaj samostojno, zbirati vse teoretične ostanke in napeňjati svoje duševne moči k samostojnemu pravniškemu mišljenju in delovanju; s tem si vedri do tedaj še mračne pravne pojme na podlagi realnega življenja, lastna skušnja krepča mu pravniško bistrournost, in slučaj za slučajem daje mu povod k temeljitemu in obširnemu premišljevanju. To ga pripelje zopet nazaj do studenca, iz katerega je zajemal prve nauke svoje vëde, to ga privede v dotiko z pravno teorijo, katero more spoznavati in umevati še le sedaj, ko se je navadil samostojno misliti.

Te poti ne sme tudi praktičen pravnik nikdar zapustiti in jaz polagam posebno mladim slovenskim pravnikom na srce, da jo pogumno nastopijo.

„Slovenski Pravnik“ naj služi temu namenu; v njegovih predalih naj se skušajo slovenski pravniki, tukaj naj razpravljajo po temeljitih študijah važna prepirna vprašanja iz pravnega življenja, kakoršna nikdar ne manjkajo; tukaj naj se objavljajo zanimive řazsodbe, — in ako bodo slovenski pravniki po svoji moči in po svojih zmožnostih storili svojo dolžnost, koristili bodo sebi, kakor tudi drug dru-

gemu, v prvi vrsti pa razvoju slovenske pravne literature, in „Slov. Pravnik“ ne bode imel nikdar vzroka tožiti, da nima duševne podpore.

Toraj na delo slovenski pravniki!

Dr. K.

Pravni pregled za leto 1887.

V predležečem podajamo kratek pregled o najvažnejših dogodkih na polji avstrijskega pravnega življenja leta 1887. Samo ob sebi se pri tem razumeva, da se bomo pri tem omejevali na najzanimivejše dejanske dogodke.

Izmed velikih zakonitih predlog, ki počivajo že mnogo let v odsekih državnega zbora, postala ni nobena zakon. Napredovala ni niti za jeden korak od večine pravniškega stanu takó željno pričakovana preosnova civilne pravde na podlagi načel ustnega in neposrednega postopanja, to pa zaradi tega ne, ker je bil državni zbor preveč obložen z drugimi deli in posebno z obravnavami o poravnavi z Ogersko.

V seji državnozborskega proračunskega odseka dné 17. februarija se je sicer pravosodni minister načeloma izjavil za ustno civilno pravdo, vendar pa je pristavil, da ne more zbornici predložiti zadnjega načrta civilne pravde v nespremenjeni obliki, ker ga je treba še predrugačiti in osobito tudi dopolniti.

Pri tej priložnosti je pravosodni minister obljubil tudi predlogo načrta kazenskega zakonika, s katerim se je že večkrat pečal državni zbor, toda dopolnjenega s kazensko-pravnimi določbami, ki so postale zakon, odkar je bil predložen zadnjikrat.

Pravniki so popolnoma složni v tem, da je preosnova materijalnega kazenskega prava potrebna. Temu nasproti pa meni mnogoštevilna manjina, da nikakor ni v ustni civilni pravdi z njenim naravno zelo omejenim postopanjem onega jamstva za pravcato razsojevanje, katero zahteva posameznikova in skupna korist. Opira se pri tem na ne ravno izpodbujajoče skušnje, pridobljene v Avstriji v malotnem

postopku, kojemu je podlaga ustnost in neposrednost. Tudi v inozemstvu, n. pr. v Nemčiji in Italiji, kjer je ustna pravda že uvedena, delijo se mnenja v tem vprašanji.

Mi pa mislimo, da se to vprašanje ne more rešiti drugače, kakor potom prakse in skušnje. Pri tem se seveda ne bo mogoče izogniti škodam, ki so v zvezi z vsakim poskusom.

Ker pa je nova civilna pravda še v sinji daljavi, pomagati si hočejo mej tem s sredstvi, ki ne morejo v nobenem slučaju prikrivati svojega začasnega značaja. Tu sèm spada pred kratkim napovedani načrt postave, ki bo v dodatku k malotnemu postopku predlagal za trgovinske pravde do 500 gld. ustnost in neposrednost in kot pravni lek: priziv do sodnega dvora prve stopinje. Kakor se je smatralo malotno postopanje v prvi vrsti pripravnicoj za ustno in civilno pravdo, isto takó bo tudi ta nova postava le začasna in na poskus.

Edini za praktičnega pravnika važnejši zakon, kateremu se je v minulem letu milostljivo odkazal prostor v državnem zakoniku, je eksekucijska novela z dné 10. junija 1887. Njena določila naslanjajo se bistveno na dotična načela načrta nove civilne pravde. Tudi ta novela kot samostojna postava ima nedvojno značaj provizorija, ki bo veljal le toliko časa, dokler ne bo uvedena nova civilna pravda.

Prezreti tudi ne smemo zakona z dné 16. februarja 1887. št. 14. d. z., s katerim se je pooblastilo ministerstvo v državnem zboru zastopanih kraljestev in deželâ, da sklene z ministertvom ogerske krone pogodbo v vzajemno varstvo stvoriteljem leposlovnih del. Po bistvenem obsegu te pogodbe imajo naj stvoritelji leposlovnih in umetniških del ter njihovi pravni nasledniki, vštevši založnike, vzajemno [one koristi, katere jim tu dajejo ali jim bodo dale postave v varstvo leposlovnih in umetniških del. Po objavi ministerskega predsednika z dné 19. junija 1887., št. 76 d. z., bila je zadevna pogodba sklenjena in je postala pravomočna z dnem 1. julija 1887.

Omeniti nam je tudi še naredbe z dné 3. avgusta 1887, št. 99. d. z., ki zadeva poverovanje takih listin, katere izdajajo sodišča in javne oblasti v Bosni in Hercegovini z namenom, da se bodo rabile v Cislitaviji.

Raznovrstnejši pa so bili poskusi in izpodbujanja k preosnovam, izmed katerih hočemo zaradi pomanjkanja prostora navesti tudi le najvažnejše.

V prvi vrsti mislimo tukaj na preosnovo pravnih študij, katero namerava uvesti naučni minister, dr. pl. Gautsch. V mnenjih, koja so oddale vsled ministrovega poziva posamezne pravne fakultete avstrijske, je ogromno gradivo in cela vrsta seveda jako različnih preosnovnih načrtov. Dasi-ravno pa niso slični posamezni predlogi, vendar povdarja složno večina izmed njih, naj se omeji obseg zgodovinskih strok, posebno cerkvenega prava, na korist veljavnemu avstrijskemu upravnemu in državnemu pravu.

Znamenite so tudi resolucije in predlogi avstrijskega odvetniškega shoda, izmej katerih posebno naglašamo predlog črnoviške odvetniške kamore, ki namerava popravo nekaterih določil v našem konkurznem redu, ter sklep, naj se, ker določila § 364 o. d. z. ne zadostujejo današnjim razmeram, poprosi ministerstvo za primerno postavno ureditev sosednega prava.

Odvetniški shod se je tudi pečal z izboljšanjem materijelnega položaja odvetniškega stanú z ustanovljenjem penzijskega društva za odvetnike in odvetniške kandidate. Sklenil je, da daruje v ta namen iz lastnega zaklada znesek 2000 gld.

V letošnji državnozborski debāti obravnaval se je pri pravosodnem proračunu tudi materijelni položaj pravnih praktikantov in avskultantov. V tem oziru sprejeta resolucija je predlagala, naj se pomnože adjuti, dalje naj dobé avskultantje z dnem svojega imenovanja letno podporo, in konečno, da morajo biti adjuti avskultantov primerni njihovemu stanu in službovanju.

Ako pregledamo delovanje zakonodajstva v minulem letu, uvideti moramo, da se je sicer zgotovilo malo, da so pa zagledali beli dan mnogi poskusi in izpodbujanja k preosnovi, o katerih upamo, da se bodo dejansko uresničile o novem letu.

Slovensko pravniško društvo.

Z veseljem se bode v slovenskih krogih sprejel vnovič k življenju probujeni „Slov. Pravnik“. Odveč bi bilo razpravljati, kako potreben je pravniški list narodu, — kateri hoče, čeprav v skromnem in njemu prikladnem obsegu, svoje narodno življenje vsestransko razviti, — odveč bi bilo dokazovati, da je pravniški list največjega pomena za pospeševanje slovenskega uradovanja in reči smemo, da se temu ne bi stavile danes tolike zapreke, če bi se bili vzdržali strokovni list nepretrgoma od početka, ko je začel izhajati prvi „Pravnik“.

Toda obhaja nas skrb, da bi utegnili življenje tretjega „Pravnika“ ravno tako kratko biti, kakor je bilo ono prvih dveh. Na mestu je toraj, da se bavimo koj v prvi številki z vprašanjem, kako bi se listu zagotovilo dolgotrajno življenje. Prva dva „Pravnika“ se gotovo nista ustavila zaradi pomanjkanja gmotne podpore, — pač pa jima je pošla duševna. Ni dano vsakteremu, streči listu s pravnim gradivom. Krog te vrste podpornikov, s prva še precejšen, se čedalje bolj krči in kmalo postane prostovoljno prevzeto breme spisavanja za list tudi najzvestejšim podpornikom preveliko in sitno, in videči da so osamljeni, odlože ga.

Ta prognoza se utegne staviti tudi sedanjemu „Pravniku“ in to vkljub temu, da je v novejšem času število slovenskih pravnikov narastlo, in da je po čedalje bolj prodirajočem slovenskem uradovanju potreba lista večja postala.

Po našem mnenji bode dobil list izdatno zaslonbo, če se ga v zvezo spravi — s slovenskim pravniškim društvom. Proglašen za organ tega društva, katerega osnove s temi vrsticami priporočamo, imel bode list široko in solidno podstavo. Vsi društveniki bodo previdevali, takó potrebo društvenega organa, kakor društva samega. Zanimanje za društveni list bode živahneje in kakor bodo društveniki poglavitno po društvenem listu vživali koristi društva in se tega tem rajše držali, — tako bode tudi list po društvenikih dobil še le polni pomen in od njih izdatne gmotne in duševne podpore.

In kdo bi dvomil o potrebi slov. pravniškega društva? Ravno tisti razlogi, ki nam vele vajo zagotoviti si pravniški list, ravno tisti kažejo nam potrebo, ustanoviti pravniško društvo. Društvo in list bodeta vzajemno zasledovala pravne in pravniške interese slovenske.

Utegne se nam pritrditi, da pravniška društva, kakor jih imajo drugi narodi, v obče ne delujejo tako živahno, kakor mnoga druga strokovna društva, da so bolj vegetujoča združevanja tovarišev po poklicu. Pravna in s pravnim znanstvom v zvezi stoječa vprašanja niso tolikrat predmet razpravam teh društev, kakor stanovska vprašanja in tako se idealnejši smotri manj gojijo, kakor materijelni. Pri slovenskem pravniškem društvu bilo bi drugače. Materijelni pravniški interesi so nam po večem eni in isti, kakor drugim enakim društvom, — pač pa bode imelo novo društvo mnogo in hvaležnega posla s pravnimi in z njimi v zvezi stoječimi vprašanji.

Premislimo, da nimamo slovenskih postav, in vendar hočemo in zahtevamo, da se slovensko uraduje. Kazenski zakonik je popolnoma razprodan, — ali je še kak iztis državljanskega zakonika dobiti, nam ni znano. Nepristopna sta nam trgovinski in menjiški zakon. Čeravno je vlada dolžna skrbeti za to, da se dobivajo postave v uradni slovenski prestavi, vendar pogrešamo to skrb, in naloga pravniškega društva bode, poprijeti se tega vprašanja ter potrebno ukreniti, da dobimo toliko potrebne postave.

Pereče vprašanje je slov. pravna terminologija. Nikakor ne trdimo, da je nimamo, pa popolniti in izboljšati se dá. Velike vrednosti bi bila od pravniškega društva po korenitem razpravljanji dognana terminologija tako za nove postave, kakor za stare pri novem natisu.

Po večletnem prizadevanji dosegli smo slovenske tiskovine. Te popolniti, dati jim prave izraze in napraviti jih kolikor mogoče popularne, ne da bi bile v postavnem oziru pomanjkljive, bilo bi pravniško društvo v prvi vrsti poklicano.

Principijelno važno vprašanje, katero bi bilo razpravljati in dognati pravniškemu društvu, je notranji uradni

jezik (Sprache des inneren Dienstes). Znano je, da notranji uradni jezik ni nikjer kodifikovan, in vendar hoče imeti vsakdo, in to po navadi na škodo slov. uradovanju, o njem in njegovi obsežnosti dognane pojme.

Pravniško društvo, da bo moglo svoji nalogi kos biti, omisliti si bode moralo primerno knjižnico in za to se bodo morali poglobljevito vporabljevati društveni doneski.

Poleg teh specifično slovenskemu pravniškemu društvu odkazanih poslov, bavilo se bode ono še z onimi predmeti, ki so skorej edini pravniškimi društvom drugih narodnosti, razpravljalo bode pravna vprašanja in svojo pozornost obračalo na stanovske zadeve.

To bi bil na kratko načrt delovanja slov. pravniškega društva, katerega ustanovitev živo priporočamo. Želimo, da bi te besede našle prijazen odziv pri juristih po celem Slovenskem in da bi se našli možje, ki se takoj poprimajo dela, da ustanové to društvo.

Dr. F.

Pravosodje.

a) Posebno zvršilo z likvidacijsko sodbo v konkurzu prisojenih stroškov ni dovoljeno. (§§ 1, II. in 29. konk. reda.)

V pravdi Marjane T. proti Francetu H. kot upravniku B—ičeve konkurzne mase in družabnikom zaradi 170 gld. s. p. je e. kr. deželno sodišče ljubljansko spoznalo, da imajo toženci dostojnost h konkurznej masi naznanjenega zneska 150 gld. pripoznati in sodne stroške 45 gld. 6 kr. v 14 dnevih povrniti, sicer bo zvršilo, to vse pa le, če tožnica njej v razsodbi naloženi glavni prisegi zapriseže. Tožnica je prisegi storila.

Na podlagi tega poprosi tožnica, da bi iztirjala njej prisojeno svoto s. p.,

- a) za dovolitev zvršilnega prisojila pri e. kr. davčnem kot depozitnem uradu v R. v korist B—ičeve konkurzne mase shranjene gotovine 643 gld. 22 kr. in
- b) za zvršilno rubežen in cenitev nekaterih za ravnotisto maso ondi depozitiranih dragocenosti.

C. kr. deželno kot konkurzno sodišče ljubljansko je odlokom z dné 18. junija 1887 št. 4477 zaprošeno rubežen in cenitev gledé na §§ 1, 11 in 29 post. z dné 25. decembra 1868 št. 1 d.z. za 1869 odbila, kajti potem, ko je bil konkurs proglašen, se zavoljo terjatve do skupnega dolžnika ne sme dovoliti posebno zvršilo (§ 11 ibid.) in se smejo tožbeni in zvršilni troški le kot troški konkurzne mase zahtevati.

Proti temu odloku je vpoložila tožnica pravočasno rekurz, v katerem povdarja, da je v sodbi pravomočno izrečeno, da se imajo troški tožnici v 14 dnevih poplačati, sicer bo zvršilo, da je za to vprašanje merodajen edino le § 160 konk. reda, ki pravi, da se imajo troški mase poplačati, ne oziraje se v katerem stadiji da se nahaja konkurz, takoj, kadar so likvidni in v plačilo zapadli; in da je, če se plačilo v pravem času ne da, dotični masni upnik opravičen tožiti na takojšno poplačbo, in v očígled vže dognane tožbe voditi zvršilo in sicer, kakor se postava izrazi, „mit Beschränkung auf das zur Masse gehörige Vermögen“.

C. kr. nadsodišče graško je z naredbo 14. julija 1887, št. 7849, rekurz odbilo in deželnega sodišča odlok potrdilo, uvaževaje, da se vsled § 28 konk. reda imajo iz premoženja skupnega dolžnika nar poprej poplačati dolgovi mase, in da za slučaj nezmožnosti, plačati vse te dolgove, gré troškom mase prednost pred drugimi masinimi dolgovi s tem, da se oboji imajo pobotati med seboj po razmeri; da se tedaj naredba § 160 konk. reda očividno opira na zadostnost premoženja za poplačanje vseh masinih upnikov, in da temu razlaganju ne protivi poznejši stavek § 160. konk. reda, vsled katerega za slučaj odlašanja plačevanja masini upniki smejo svoje zahteve, ne presegajoče premoženje mase, zasledovati potom tožbe, koja naredba ne kaže drugega nego pot, po katerej imajo masini upniki gotovost in plačljivost svojih tirjatev, ter tudi to dokazati, da dopušča stanje masine imovine, pobotati te tirjatve v smislu § 28 konk. reda; uvaževaje, da gre v predležčem slučajji za pobotanje masinega dolga v smislu § 29 lit. b. konk. reda; da pa ni dokazano in tudi ne povdarjano, da dopušča stanje konkurznega premoženja poplačati masine troške in druge masine dolgove; in uvaževaje, da izrek sodbe, vsled katerega bi imela B—ičeva konkurzna masa plačati tožne troške 45 gld. 6 kr. v 14 dnevih pod nasledki zvršila, ni merilo ob priliki reševanja zvršilne prošnje, kajti ta sodba naredb § 28 konk. reda predrugáčiti ne more; in pristaja sodniku

pravica, ne glede na zažugano izvršbo premisliti, sme se li prošnji za zvršilo tako, kakor je naperjena, zadostiti, ali ne. P.

b) O motenji posesti.

Fran X. A. vložil je proti Jozefi L. tožbo o motenji posesti sledečega obsega :

Od davno sem v posesti pravice z gnojnimi in drugimi vozovi na svoj vrt parc. 2842 in nazaj tako voziti, da gre eno kolo voza po parceli nasprotnice št. 2860, drugo kolo pa po sosednih parcelah 2854 in 2853.

Dné 26. aprila t. l. sem zapazil, da je vhod na nasprotnično parcelo 2860 tako zakoljen, da bi to zagrajo le z veliko silo odstraniti mogel in da me je toraj nasprotnica motila v izvršitvi moje pravice do gori navedene vožnje.

Prosim, da se spozna : Jaz sem v zadnji dejanski posesti pravice, na svoj vrt parc. 2842 tako voziti, da gre polovica voza po nasprotnični parceli št. 2860, nasprotnica me je v tej dejanski posesti s tem motila, da je zaprla vhod na parcelo št. 2860, dolžna je ta vhod zopet odpreti in se v prihodnje vsakega motenja te moje posesti vzdržati.

Po dovršenem ogledu in zaslišanji prič, je c. kr. okrajno sodišče v K. ta zahtev odbilo, uvaževaje, da tožnik v repliki pove, da ima toženka pravico parc. št. 2860 z ograjo pred poškodovanjem s živino braniti, uvaževaje, da so priče E. P., Fran H. in Miha S. pričale, da je mož toženke v štacuni tožnikovi se odločno izjavil, da se je ograja pri parc. št. 2860 samo zato napravila, da ne bo živina na to parcelo hodila, in uvaževaje, da so priče F. A., P. G. in Jože P. pričale, da je tudi toženka ženi tožnikovi in njegovemu sinu Viktorju ravno tako povedala, da se je ograja le zaradi živine postavila in ne zato, da bi se tožnik v vožnji oviral, uvaževaje, da po glasu oglednega zapisnika ograja ni vterjena in se more brez sile odstraniti, in zatorej tudi ta ograja nikakega zadržka vtemeljiti ne more in da sploh manjka animus turbandi.

C. kr. nadsodišče v Gradci je z naredbo od 22. julija 1886, št. 8383, uvaževaje, da je tožnik priznано v neprepirni dejanski posesti pravice čez parcelo št. 2860 toženke na svoj vrt parc. 2842 in nazaj z gospodarskimi vozovi na način, kakor je v tožbi naveden, voziti, uvaževaje, da toženka prizna, da je pri vrodu na svojo parc. št. 2869 s kolmi zagrajo naredila tako, da ne more tožnik drugače voziti,

kakor če ograjo odpravi, uvaževaje dalje, da se po nezanikani trditvi tožnikovi, ta zavora ne da drugače odpreti, kakor s silo in če se vé za skrivnost sostave te zavore, ter da toženka še tudi trdila ni, da bi bila tožniku to skrivnost razodela, ampak samo pravi, da je hotela sinu tožnikovemu sostavo pokazati in da ga je v to svrhu k sebi poklicala, uvaževaje, da nobena zaslišanih prič te od tožnika zanikane trditve ni potrdila; da so se z napravo zavore brez prejšnjega dovoljenja tožnikovega dosedanje dejanske razmere tako predružačile, da tožnik, kateremu skrivnost sostave ni znana, svoje pravice do vozarenja ne more izvrševati in bi tudi, če bi za to skrivnost vedel, vendar oviran bil v vožnji, da je torej v vsakem slučaju motenje tožnikove posesti vtemeljeno in je pri tem vse eno, je-li tožnik oviranje vožnje zvedel pri zvršitvi te svoje pravice ali pa v kakšnem drugem slučaju, kajti vožnja bi bila brez odstranjenja zavore s silo nemogoča, slednjič uvaževaje, da se sme nasproti motilcu, ne le prepovedati kratenje pravice, nego tudi zapovedati postavljenje v prejšnji stan (§. 339 o. d. z.) prvosodniški odlok predružačilo in po tožbi spoznalo.

C. kr. najvišje sodišče je z naredbo od 6. okt. 1886, št. 11728, nadsodiščno naredbo predružačilo in spoznalo, kakor prvo sodišče. Nagibi najvišjega sodišča so bili: Po glasu § 362 in 364 o. d. z. sme lastnik s svojo lastnino svobodno ravnati, če s tem ne krati pravic tretjega in ne dela zoper politične ukaze. V predležčem slučaju je toženka zagrajo, katera je vzrok tej tožbi, priznana na svojem svetu z izrečenim namenom napravila, da bi živini vhod na svojo vrtno parcelo št. 2860 zabranila. Res je tožnik v posesti pravice, porabiti del te parcele pri vožnji, a za tožnika ni vzroka, da bi se z dné 6. aprila 1886 učinjeno napravo zagraje čutil v tej svoji pravni posesti ukratenega ali pa, da bi trdil, da mu je posest te pravice odvzeta, kajti po lastnem priznanji mu tistikrat ni bilo treba z gospodarskimi vozovi na svojo parcelo št. 2842 voziti, marveč mora to še le v jeseni in na zimo storiti. Dalje je po izpovedbah prič F. A., P. G. in J. P. dokazano, da se je toženka po napravi zagraje tožnikovemu sinu izrečno izjavila, da se je zgradilo le za to, da živina ne bi na njeni vrt zahajala, ne pa, da bi se tožnik v vožnji oviral.

Če se toraj pomisli, da tožnik ne trdi in da ni dokazal, da je v smislu § 313 o. d. z. prišel v posest pravice, toženki prepovedovati, da tudi v času, ko on nima kaj voziti na svojo parcelo št. 2842, ne sme napraviti zgradbe v zabrambo vhoda pasočí se živini, če se dalje

pomisli, da je toženka po narejeni zavori tožnikovemu sinu nasproti priznala daljni obstanek tožnikove služnosti vožnega pota po delu njene parcele št. 2860, in če se slednjič pomisli, da je ta zagraja jako priprosto napravljena, kajti po oglednem zapisniku obstoji iz v zemljo zabitega kola, kateri se premikuje in nekaterih počeznih prekelj, in je tožnik obstal, da se lahko odstrani, če se na skritem kraji vtaknjeni žebelj odpravi, iz česar se razvidi, da je zagraja tako sestavljena, da se v potrebi vhod odpre — pač ni imel tožnik vtemeljenega vzroka zaradi kratenja svoje pravne posesti, katero bo še le jeseni in v zimi izvrševal, že meseca maja tožiti in je toraj prvi sodnik pravo pogodil, ko je tožbeni zahtev odklonil.

c) Pravica sorodnikov, tožiti v slučaju §. 495 k. z.

I.

Vsled obtožbe zasebnega obtožitelja Franca Š. spoznalo je okrajno sodišče Marijo M. krivej prestopka zoper varnost časti v smislu § 491 k. z., storjenega s tem, da je ranjko Marijo Š. (mater zasebnega obtožitelja) sredi mesca oktobra 1886. l. pred več ljudmi zaničljivih lastnosti obdolževala in javnemu zaničevanju izročevala, rekše

- a) da je tisti dan, preden so Marijo Š. previdili, skozi okno v njeno stanovanje vpila, da jo hudič žene in da jo bodo, kadar jo bodo v rakev djali, hudiči v lužo prebrnili, ker je po krivem prisegla;
- b) da je tistega dne, ko so Marijo Š. previdili, na istem mestu vpila: gospod so presveti, šintarja, šintarja, da jo bo odril;
- c) da je, ko je Marija Š. umrla, na hodniku klicala: je vže crknila, jo je vže hudič vzel.

Vzklicu obtoženke se je glede djanj, navedenih pod *a)* in *b)* ugodilo; ter obtoženka v tem oziru po § 259 št. 1 r. k. p. oprostila, glede djanja pod *c)* pa se je vzklic kot nedotrjen zavrnil.

R a z l o g i.

Prvi sodnik smatral je vsled izpovedb prič za dokazano, da je obtoženka pod *a)* in *b)* navedene besede spregovorila. Izrek o krivdi v tem oziru pa je ničev iz ničnostnih razlogov §§ 281 št. 9 črka *c)* in 468 št. 3 r. k. p. Na te ničnostne razloge moralo se je uradoma ozirati (§ 477 r. k. p.), da si se obtoženka na nje ni sklicevala.

Po §. 495. k. z. namreč v vseh slučajih, o katerih govore §§ 487—494 k. z., ne gre nikogar drugači preiskavati in kaznovati,

kakor samo če razžaljeni za to prosi. Le ako je napad meril zoper dobro ime kakega ranjkega, so v § 495 k. z. omenjeni sorodniki opravičeni k obtožbi. V predležčem slučaju so bile psovke naperjene zoper živo osebo, katera tožila ni. Ker toraj ni bilo tožbe od opravičenega obtožitelja, je prvi sodnik s tem, da je uvedel obravnavo ter sodil o djanjih pod a) in b) navedenih, zakrivil ničnost v smislu § 281 št. 9 črka c) r. k. p.

Kar se pa djanja pod c) navedenega tiče, se je glede tega praviloma pripustila tožba Franca Š. — ker so se te besede še le izgovorile, ko je bila Marija Š. vže mrtva — ter to djanje označilo kot prestopok zoper varnost časti v smislu § 491 k. z. Te besede ne zadržijo namreč samo psovovanja, ampak ž njimi obdolžila je obtoženka umrlo Marijo Š. tudi takih zaničljivih lastnosti, ki bi jo nevedno storile človeške in posebej krščanske smrti, ter jo izročile najhujši večni kazni. V tem oziru moral se je vzklic obtoženke kot nedotrjen zavrniti.

II.

France N. ovadil je Janeza P., da mu je 10. sept. 1887. l. zlomil v hudobnem namenu merilo, vredno 70 kr., da ga je pahnil tako, da bi bil kmalu padel v 1.5 m/ globok prepad, ter da je pri tisti priliki obdolžil njegove starše, da so nosili en hlačnik bel, eden črn, (nekaj so bili kaznjenci v Kopru tako oblečeni.)

Za merilo zahteva France N. 70 kr. odškodnine, ter se pridruži kazenskej pravdi, glede žaljenja svojih staršev prosi za kaznovanje Janeza P.

Državnega pravdnštva opravitelj zarad te ovadbe ni dvignil obtožbe.

S sodbo c. kr. okrajnega sodišča v S-u je bil Janez P. krivim spoznan prestopka zoper varnost časti v smislu § 496 k. z. storjenega s tem, da je Franceta N. dné 10. sept. 1887. l. v pričo več oseb blizo okrajne ceste v S. sunil, ter prestopka po §§ 491 in 495 k. z. — storjenega s tem, da je na tistem kraji in času stavljaj prednike Franceta N. z obdolženjem, da so nosili eno hlačnico črno ena pa belo, v javno sramoto.

Zoper to sodbo prijavila sta vzklic zasebni obtožitelj in obtoženec.

S sodbo vzklicnega sodišča dne 4. novembra 1887 se je vzklic zasebnega obtožitelja kot nedotrjen zavrnil, vzklicu obtoženca pa se je, v kolikor je meril zoper obsojo zarad prestopka po §§ 491 in 495 k. z. ugodilo, ter obtoženec le zarad prestopka § 496 k. z. obsodil na globo 3 gld. eventualno 12 ur zapora.

R a z l o g i.

Zasebni obtožitelj se pritožuje zaradi tega, ker državnega pravnika opravitelj ni tožil zaradi prestopkov po §§ 468 in 431 k. z., katere je on ovadil, obtoženec pa se pritožuje zaradi krivde po §§ 491 in 495 k. z. in zaradi kazni.

Kar se tiče vzklica obtožiteljevega, mu pritožba zaradi tega, ker državnega pravnika opravitelj zaradi prestopkov po §§ 468 in 431 k. z. tožil ni, ne pristoja. Zaradi tega je opravitelj odgovoren le državnemu pravniku.

Sicer pa je dejanje, katero je on za prestopke po § 431 k. z. smatral, vsled njegove zasebne obtožbe v razpravo in obsoje prišlo kot prestopke po § 496 k. z. Ravno tako mu je bilo mogoče tudi hudobno poškodovanje svojega merila v razsodbo spraviti, če bi se bil pravice zasebnega vdeleženca po §§ 48 št. 1 in 449 r. k. p. poslužil.

Glede vzklica obtoženčevega je omeniti, da je bil po pravici krivim spoznan, da je 10. septembra 1887 l. sunil z roko v navzočnost več oseb Franceta N. in da je pri tistih prilikah stavljal prednike Franceta N. z obdolženjem, da so nosili eno hlačnico črno eno pa belo, v javno sramoto, ker je dejanje dokazano.

Prvo dejanje je sodnik praviloma za prestopke po § 496 k. z. značil.

Ničeva pa je sodba, kar se tiče krivde zaradi prestopka po §§ 491 in 495 k. z., v smislu §§ 281 št. 9 črka c in 468 št. 3 r. k. p.

Po § 495 k. z. gre tam imenovanim osebam pravica tožbe zavoljo razžaljenja kaknega ranjkega le tedaj, če je ranjki s tožnikom v sorodnih ali družinskih razmerah bil, ki so tam navedene. Prvi sodnik smatral je za dokazano, da je obtoženec pravil, da so predniki Franceta N. nosili eno hlačnico belo, eno črno. Kdo da so bili ti predniki in kateri prednik je take hlače nosil, ni dognano. Ker pa je mogoče, da je to očitanje merilo na prednike, ki niso bili z obtožiteljem v razmerah v § 495. k. z. v misel vzetih, tudi ni dognano, da bi on imel pravico, zaradi tega očitanja tožiti. Prvi sodnik obsodil je toraj obtoženca zaradi v §§ 491 in 495 k. z. označenega prestopka, da si ni bilo po postavi potrebne obtožbe opravičenega obtožitelja. Kazenska postava bila je obtožencu na škodo napačno obrnena, na kar se je moralo vzklicno sodišče po § 477 r. k. p. uradoma ozirati, akoravno se obtoženec glede tega ni pritožil. Iz ničnostnih razlogov §§ 281 št. 9 črka c in 468 št. 3 r. k. p. se je vsled tega sodba prvega sodnika vničila in obtoženec oprostil.

Listek.

K.— Resna Temida se opravlja včasih tudi z veselimi, blestečimi barvami, ter si navezuje nekako predpustno krinko preko trdega lica. Skušali bomo, kazati jo tudi v taki podobi v teh tesno nam odmerjenih vrsticah, in če omenjamo, da hočemo poročati in risati istinita „facta“, trdovratno pa zamolčati imena hudodelnikov in grešnikov, in isto tako „locum delicti comissi“ zakrivati s temnim pregrinjalom, ugajalo bode to sigurno tem bolj častitim čitateljem.

Toliko uvodnih besedih današnjim in prihodnjim povestim!

Dokazila in dokazovanja. I. V trgu X., kjer je sedež okrajnega sodišča, imajo tudi jako natančnega, pedantičnega kazenskega sodnika. Dolgo, dolgo premišljuje in ugiblje, kam se bo nagnila tehtnica pravice, na katero stran bo krenil njen jeziček, in zato je tudi silo dopustljiv glede raznih mogočih in nemogočih dokazil, ki se mu ponujajo. In to je morda tudi prav tako, saj smo nedavno čitali, da je nekje v severnih Nemcih, ali celo v Dancih, nekov clown samo s tem rešil svojo kožo in prostost, da je v sodni dvorani preobrnil nekoliko kozolcev ter se parkrat postavil na glavo, naposled pa preko predsednika napravil pristen salto mortale, in tako spričal da je res clown, ne pa kdo drugi, katerega so mu podtikali. Tako tudi pri nas, ali bolje rečeno pri kazenskem sodniku v X., jedino s tem razločkom, da je tu morala pomagati višja umetnost, stopiti muza petja in godbe pred sodni stol in pričati resnico. Dovedli so namreč pred imenovanega sodnika dve mladi, črnooki ciganki, in kakor je bilo pričakovati, zahteval bode državnega pravdnika opravitelj, da se kaznujeta po zakonu 10. maja 1873 števil. 108 d. z. oziroma 24. maja 1885 števil. 89. d. z. Taki slučajji se rešujejo naglo in točno in zato je poslal sodnik takoj po državnega pravdnika opravitelja. Mej tem in njega prihodom pa je izpraševal ciganki ad informandum, kakor je to pač običajno, s kom se pečati, ali imati kaj gotovega zaslužka i. t. d. „Se ve da“, dejali sti. „po vaseh in vzlasti po sejnih hodive, ta citra na tamburico, jaz pa pojem; in s tem si prislužive živež“. „Ha, ha, to deje lahko vsak“ meni strogi sodnik „dokazov, dokazov je treba!“ „Oh to lahko dokaževe“. V tem trenutku je jedna izvlekla malo tamburico, ter vdarila kratek akord, druga pa pričela otožno hrvatsko pesen. Sodniku se je lice širilo. „Kaj pa — kako ogrsko — čardaš — ka-li!“ velel je, ko ste končali. Tudi s tem ste mu vstregli. Mali sodec si je mel roki. A v tem čul je korak prihajajočega opravitelja

ter ukazal vjetnicama na tožno klop. „Zanimiv slučaj, gospod funkcijonar, bodete pač videli in čuli“, hitel je prišlecu naproti. Potem se je pričela slovesna obravnava. Zapisala so se generalia, in za njimi je stopil sodnik ad specialia. „S kom se pečate, s kom si služite kruh?“ vprašal je še bolj osorno, nego prvokrat. „Ta igra s tamburico, jaz pa pojem“. „Ha, ha, to deje lahko vsak, dokazov, dokazov je treba!“ In na to je v sodni sobi zopet zadonela hrvatska národna. „Pa kaj ogrskega, ogrskega!“ velel je vnovič sodnik, in divji zvoki čardaša odmevali so od belih sten; sodnik je zadovoljno bobnal po zeleni mizi, državnega pravdnika opravitelj pa je, sluteč, da danes ne bo dobro steklo zanj, ušel iz sobe iskat predstojnika sodišča. A tega slučajno ni bilo doma, in mož se je moral vrniti v sodno sobo, kjer so ravnokar vtihnili zadnji krepki akordi tamburice. „Gospod državni pravdnik prosim — Vaš predlog!“ „Po zakonu!“ In gospod sodnik je obtoženki oprostil na podlagi „predloženih dokazil“. Opravitelj se tudi ni pritožil in tako se je vsa zadeva zvršila vsem strankam v zadovoljstvo.

II. Pri sodišči v Z. je tožil kmet Travnar krčmarico Bezlajko, da ga je osuvala, stepla in vzlasti s polenom po glavi udarila. Obtoženka je tajila: „Pijan in siten je bil, pa sem ga prijela in pred vežo postavila. Kaj je potem počel, mi ni znano; jaz sem duri zaklenila.“

„Ali nemate nobene priče?“

„Nobene!“

„Hm, hm, to je slabo! Pa kako bi bilo to mogoče, da bi Vi tega korenjaka vzdignili in nesli iz krčme, to je neverjetno!“

„Oh, še večjega nesem vun! Sodnik, sam jako obilen mož, je zmajeval z glavó. Krčmarica, vdova v najboljših letih, bila je sicer krepka, debela, a silo majhna. „Stojte žena“, dejal je sodnik po kratkem premisleku, „a, jaz odvagam Travnarja; poskusiti z menoj, me li nesete iz sobe, ali ne“. Bezlajka je ročno zgrabila z desnico sodnika čez pas, z levico pa pod koleno, in hajd ž njim skozi vrata na mostovž. „No, vže dobro, vže dobro!“ jecal je mož. „Oh, ni še; nazaj Vas tudi ponese!“ Izgovorjeno in storjeno! Sodnik si je obrisal s čela pot, in na podlagi tega jasnega dokazila oprostil Bezlajko. Ker tedaj še ni bilo državnega pravdnika opravitelja, in ker se je tožniku Travnarju to dokazovanje silo prepričevalno zdelo, zato se tudi druga instanca ni imela baviti s to kazensko zadevo.

Previdno. Odvetnik J. je bil znan kot jako prepirljiv mož. Vsaki trditvi se je postavil po robu, in to ne le v pravnih spisih,

kajti tam je to umestno in običajno, nego tudi v navadnem življenji. Nekega dne je srečal kolego K., ki mu je hotel nekaj omeniti. A ko pogleda K. v bojevito lice J.-jevo, ustavi takoj svoj pričetni govor, ter nadaljuje: „Prosim gospod J. spregovorite Vi prvi o tem, kar sem Vam hotel povedati — potem bom jaz ugovarjal!“

Književnost.

— Normaliensammlung für den Oberlandesgerichtsprangell Graz aus den Jahren 1871 bis 1886. Graz, 1887. Im Selbstverlage des k. k. Oberlandesgerichts-Präsidioms. Vel. 8°. 118 str. — To je naslov knjižici, katero je pred kratkem izdalo predsedstvo nadsodišča v Gradci. Knjiga podaja v treh oddelkih: „občevanje z inozemstvom“, „civilno pravo in administracija“ ter „kazensko pravo“ ukaze, kateri so došli sodiščem graškega nadsodišča od leta 1871. do 1886. l. od pravosodnega ministerstva ter od predsedstva nadsodiščevega. V prvej vrsti namenjena je knjiga sodnemu osebju. Sodnik najde sicer vse v knjižici objavljenе ukaze deloma v registraturi svojega sodišča, deloma pa jih najde tudi v Manz-u na primernem mestu natisnjene. Recimo, da za te v Manz-u objavljene ukaze ve vsak praktični jurist, ali, da jih bode vsaj, ako opravlja svoj posel tudi v postavo pogleda, našel. Kaj pa z onimi, ki niso v Manz-u, ki so bili sodiščem intimovani predenj je dotičnik, ki se jih naj posluži, stopil v prakso? Mirno počivajo v registraturi, o njih — „ni glasa“. Ravno v tem oziru je knjiga neprecenljive vrednosti, za katero gre predsedstvu nadsodiščevemu velika hvala.

Podrobnosti iz knjižice navajati nam ni mogoče, morali bi jo vsled izredne zanimivosti in važnosti vsebine malo da ne vso prepisati. Le nekoliko naj bode omenjeno.

V prvem delu se najboljirniše razpravlja vprašanje o zvršilu pognanem v Avstriji na podlogi inozemskih sodb in obratno, ter občevanje med avstrijskimi in ogrsko-hrvaškimi in bosanskimi sodišči. V drugem delu je pravi biser ukaz nadsodišča z dne 28. oktobra 1874 o postopanju v pravnih zaradi motenja posesti. Nikdo, ki pri nas v takih pravnih sodi ali pa stranke zastopa, naj ne bi zamudil natanko preučiti ta ukaz. Obširno se obravnavajo zemljiških knjig tikajoče se zadeve ter jezikovno vprašanje. Tretji del zadržuje večinoma le za sodne uradnike važne ukaze glede kazenskega prava.

Naj le še naglašamo, da bode pravosodstvu v največo korist, ako tudi zastopniki strank uvažijo zadržaj te knjige. Seznanili se bodo z marsikaterim odlokom, kateri jim sicer ni pristopen, akoravno je tudi za nje prezanimiv. Nikdo ne bode prezrl, kolike važnosti je za odvetnike in notare, poznati vse propise, po katerih se je ravnati sodniku, da zamorejo po tem

urediti svoje postopanje. Ponavljamo, da bode to naposled le v prid pravosodju v občē, kajti le preresnične so besede, s katerimi je visoki sodnik, ki je zavkazal izdajo te knjige, pozdravil mesca septembra shod avstrijskih odvetnikov v Gradi: „in dem harmonischen Zusammenwirken der Richter und Advokaten liegt eine Gewähr für das Gedeihen der Rechtspflege, deren Werth zunächst von den Gesetzen und noch mehr von den an der Handhabung der Gesetze Betheiligten abhängig ist.“

— Občinski red in občinski volilni red za deželno stolno mesto Ljubljano. Založil mestni magistrat ljubljanski. V Ljubljani. Natisnila Klein in Kovač 1887. — Z zakonom z dne 5. avgusta 1887. izdala sta se novi občinski red in občinski volilni red za deželno stolno mesto Ljubljano in postala sta takoj pravomočna z dnevom njiju razglasila, namesto do tedaj veljavnega začasnega občinskega reda z dne 9. junija 1850.

Ni naša naloga, in manjka nam tudi prostora, da bi opisavali na tem mestu vse prednosti tega zakona. Opozoriti hočemo le naše pravniške kroge na to povsem dovršeno delo zakonske tehnike, ki je na vso čast svojim redaktorjem.

Ni ga slovenskega zakona, ki bi bil tak živ dokaz, kako je naš jezik pripraven za zakonodajstvena dela, kakor je ta.

Vrhu tega je v tem zakonu ona logična zistematika, ki je poglavitni pogoj jasnosti.

Obžalujemo, da se je slovensko časnkarstvo tako malo brigalo za delo, ki je sad slovenskega mišljenja in truda in ki je celemu narodu na korist in veliko čast.

— A propos du Caractère juridique et des Vicissitudes historiques du Droit de Propriété sur les oeuvres de littérature et d'art. Etude du Dr. Vladimir Pappafava, avocat a Zara. Bruxelles et Paris 1887. Marljivo pisana knjižica obsega 9 tiskovnih pol, ter razpravlja vprašanje glede lastnine do leposlovnih in umetniških proizvodov. Razdeljuje se v dva dela; prvi govori sploh o lastninskem pravu do literarnih in umetniških proizvodov, drugi o pravicah, ki jih imajo začetniki (stvoritelji — avtorji) pri posameznih narodih glede ponavljanja svojih del.

Pravnik, ki se peča z mejnarodnim pravom, nahaja tu v tesni obliki vse potrebno, kar se tiče tega predmeta.

— Handbuch für Stadt- und Land-Verzehrungs-Steuer, Branntwein-Verbrauchs-Auflage, Weg-, Brücken- und Fährten- Mauts-Pachtungs-Ueberwachungs-Organe imenuje se knjižica, ki jo je ravnokar izdal Ignacij Stupica v Ljubljani in ki je bila tiskana v Narodni tiskarni.

To knjigo bodo z veseljem pozdravili oni, ki imajo opraviti z užitniskim davkom, z mitnicami i. t. d. Pisatelj, ki slovi kot veččak v tej stroki, je povsod raztresene zakone in ministerske naredbe o vžitniskem davku, njegovem zakupu, o mitnicah itd. zbral in zistematično tako uredil, da bode njegova knjiga zadostovala posebno praktičnim potrebam. Žal, da ni ob enem skrbel za slovensko izdajo.

— Zakoni in ukrepi za vojvodino Kranjsko. 4. zvezek. Deželno ustavo in deželni zastop zadevajoči zakoni in druge določbe. V Ljubljani. Tiskala in založila Klein in Kovač. 1887. Deželni volilni red kranjski bil je nekoliko spremenjen z deželnima zakonoma z dne 1. majnika 1867, št. 15 dež. zak. in z dne 13. januarija 1869, št. 7 dež. zak., a bistveno z dež. zakonom z dne 29. majnika 1884, št. 10 dež. zak. To je povod dalo gosp. dež. tajniku Jos. Pfeifer-ju, da je zbral vse sedaj veljavne zakone in določbe, ki zadevajo deželno ustavo Kranjsko in deželni zastop, in podal v lični obliki zbirko občinstvu. Zbirka velja 1 gld.; priporočamo jo vsem, ki se zanimajo za javno življenje na Kranjskem.

Drobne vesti.

(Josip vitez Zhishman), profesor cerkvenega prava na dunajskem vseučilišču, dobil je povodom svojega umirovljenja izraz najvišjega priznanja za svojo mnogoletno zaslužno delovanje kot učitelj in kot učenjak.

Neprijetno nas je dirnula vest, da kani naš veleučeni rojak, ki na pravoslovni fakulteti dunajskega vseučilišča častno zastopa slovensko ime, pustiti trudapolno profesorsko službo. Tem bolj obžalujemo to zgubo, ako pomislimo, kaj je bil Zhishman slovenskim dijakom. Vsi kranjski velikošolci čislali so bivšega kuratorja Knafljeve ustanove, in pravniki posebej imeli so v njem zmiraj ljubeznjivega in pripravljenega podpornika, ki je neutrudljivo skrbel za nje. Koliko jih je Slovencev, ki so na Dunaji študirali in katerim je on preskrbel štipendije, katerim je pomagal do instrukcij ali do drugega zaščitka! In vse to opravljal je zraven mnogih svojih skrbi kot profesor, zraven svojega znanstvenega delovanja, katero je rodilo v zadnjih letih dovršen, žalibog še neobjavljen sestav iztočnega cerkvenega prava. Ob enem „kultusreferent“ za Bosno, izdal je te dni svojo najnovejšo publikacijo: *Das Stifterrecht* (To ktetorikon dikaion) in *der morgenländischen Kirche*, ki obravnava velevažno patronatsko pravo izhodne cerkve.

Nadejamo se, da zasluženi naš rojak, — bodi si, da se popolnoma v pokoj poda, bodi si, da bode on, bivši učitelj prestolonaslednikov, zanaprej zavzimal mesto, katerega vže nekaj časa provizorično opravlja kot vodja cesarske zasebne in fideikomisne knjižice, — ostane tudi zanaprej ukaželnim slovenskim mladeničem, ki pridejo na Dunaj, zvest podpornik.

(Imenovanja.) G. Anton Morocutti, sodni pristav v Slov. Bistrici, imenovan je pristavom pri c. kr. okrožnem sodišču v Celji. Sodnimi pristavi imenovani so gg. avskultantje: dr. Emanuel Bayer za Kozje, dr. Gustav Smolej za Trebnje, Karol Mulley za Postojno, dr. Janez Klavka za Ilirsko Bistrico. Premeščeni so gg. sodni pristavi: Ferdinand Sokol pl. Reno iz Kozjega v Slov. Bistrico, Filip Kermek iz Postojne v Konjice in dr. Janez Kuder iz Ilirske Bistrice v Sevnico.